

ΕΝΟΤΗΤΑ 43^Η: Η ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ – Η ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ 4^{ΗΣ} ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Η Β' Ελληνική Δημοκρατία: Προσέχουμε ότι:

- Η πρώτη περίοδος αβασιλευτού πολιτεύματος στην Ελλάδα διήρκεσε από το 1828 έως το 1832.
- Μετά το μικρασιατικό πόλεμο, το κλίμα απέναντι στη μοναρχία ήταν βαρύ και το ζήτημα του πολιτεύματος τέθηκε ξανά.
- Ο πρωθυπουργός **Αλέξανδρος Παπαναστασίου** προτείνει την ανακήρυξη **αβασιλευτής δημοκρατίας**. Η πρόταση υλοποιείται με ψήφισμα της Βουλής (25 Μαρτίου 1924) και επικυρώνεται με δημοψήφισμα (13 Απριλίου 1924). Έτσι ανακηρύχθηκε η Β' Ελληνική Δημοκρατία.

Η περίοδος 1924 – 1928: Τα κυριότερα χαρακτηριστικά αυτής της περιόδου στην Ελλάδα είναι:

1. Επικρατεί **κυβερνητική αστάθεια**, που οφείλεται στο γεγονός ότι οι φασιστικές ιδέες βρίσκουν απήχηση ειδικά στους στρατιωτικούς κύκλους. Αυτοί επιδιώκουν αυταρχικές και δικτατορικές λύσεις.
2. Ιδρύεται η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (**ΓΣΕΕ**) και το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (ΣΕΚΕ), που το 1924 μετονομάζεται σε **ΚΚΕ** (Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας).
3. **Ο Θεόδωρος Πάγκαλος επιβάλλει δικτατορία (1925)**. Ανατρέπεται όμως από έναν άλλο στρατιωτικό, τον **Γεώργιο Κονδύλη**, που αναγκάζεται να προκηρύξει εκλογές.

Η βενιζελική τετραετία 1928 – 1932: Το κόμμα των Φιλελευθέρων κερδίζει τις εκλογές του 1928 και με επικεφαλής το **Βενιζέλο** θέτει ως στόχους:

- ⇒ Την οικονομική ανάπτυξη και την εδραίωση της δημοκρατίας.
  - ⇒ Την προώθηση εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης βασισμένης στην υποχρεωτική πρωτοβάθμια και τεχνική – επαγγελματική εκπαίδευση, στην εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας στα γυμνάσια και στην κατασκευή νέων σχολείων.
  - ⇒ Την προσέγγιση με τις γειτονικές χώρες (το 1930 υπογράφεται ελληνοτουρκικό σύμφωνο φιλίας).
- ΣΗΜΕΙΩΣΗ:** Το κραχ του 1929 έχει επηρεάσει και την Ελλάδα. Ο Βενιζέλος κηρύσσει τη χώρα σε πτώχευση.

Η περίοδος 1933 – 1936: Η πολιτική ένταση συνεχίζεται. Τα κυριότερα γεγονότα της περιόδου είναι:

- Το **Λαϊκό Κόμμα** υπό τον **Παναγή Τσαλδάρη** ανέρχεται στην εξουσία (Μάρτιος 1933): Βενιζελικοί αξιωματικοί επιχειρούν πραξικόπημα που αποτυγχάνει.
- Το 1935, νέο κίνημα επιχειρείται από βενιζελικούς αξιωματικούς που αποτυγχάνει ξανά. Πραγματοποιούνται διώξεις και εκτελέσεις.
- Ο Γ. Κονδύλης ανατρέπει τον Παναγή Τσαλδάρη, επιβάλλει δικτατορία και προχωρεί στην παλινόρθωση της μοναρχίας (Νοέμβριος 1935).
- Ο Βενιζέλος αποχωρεί από την πολιτική ζωή και καταφεύγει στο Παρίσι, όπου πεθαίνει (1936).
- Ο **Γεώργιος Β'** επιστρέφει στην Ελλάδα και το 1936 διορίζει πρωθυπουργό τον **Ιωάννη Μεταξά**, που ήταν γνωστός για τις αντιδημοκρατικές του ιδέες. Με πρόσχημα τον «κομμουνιστικό κίνδυνο», οι δυο τους **κηρύσσουν δικτατορία στις 4 Αυγούστου 1936**.

Η δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου 1936: Αξίζει να επισημάνουμε τα εξής:

- Στόχος του Μεταξά ήταν **η δημιουργία ενός φασιστικού κράτους**, σύμφωνα με τα πρότυπα της Ιταλίας του Μουσολίνι και της Γερμανίας του Χίτλερ.
- Από το καθεστώς έγινε **συστηματική προσπάθεια προπαγάνδας**, με σκοπό να προσεταιριστεί τη νεολαία, τους εργάτες και τους αγρότες. Ελήφθησαν και κάποια κοινωνικά μέτρα (ρύθμιση αγροτικών χρεών, λειτουργία ΙΚΑ).
- Το κράτος του Μεταξά **λειτούργησε αυταρχικά** και καταδίωξε τους πολιτικούς του αντιπάλους, ιδιαίτερα τους κομμουνιστές.
- Στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, ο Μεταξάς **στράφηκε προς τη Μεγάλη Βρετανία** εκτιμώντας ότι σε περίπτωση πολέμου η χώρα αυτή θα επικρατούσε.

